

OPINNÄYTETYÖ

Leiritoiminnan merkitys lapsille ja heidän perheilleen Lastenliiton leiritoiminnan kehittäminen

Linda Helanen ja Pinja Öman

Yhteisöpedagogi
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(5/2022)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK), järjestö- ja nuorisotyö

Tekijät: Linda Helanen & Pinja Öman
Opinnäytetyön nimi: Leiritoiminnan merkitys lapsille ja heidän perheilleen
Sivumäärä: 35 ja 4 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Tiina Heimo
Työn tilaaja(t): Lastenliitto ry

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia leiritoiminnan merkitystä lapsille ja heidän huoltajilleen.

Opinnäytetyön tilaajana toimi Lastenliitto ry. Lastenliitto järjestää erityisesti kerho-, leiritapahtumatoimintaa 7-12 –vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen ympäri Suomea. Lastenliiton tärkeä periaate on, että jokaisella lapsella on oikeus harrastaa. Lastenliiton perusarvot ovat reilu, lapsilähtöinen, rohkaiseva ja välittävä.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu keskeisistä käsitteistä, erilaisten leirimuotojen kuvauksesta, leirien tarpeen avaamisesta ja koronavirusepidemian vaikutuksesta leiritoimintaan.

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Kehittämistyön menetelmänä käytettiin haastattelua ja kyselyä. Koronapandemian takia haastattelut toteutettiin sähköpostitse ja kysely luotiin Webropol –alustalla.

Saadun aineiston perusteella leiritoiminta on merkityksellistä lapsille ja heidän huoltajilleen. Aineistoista nousi esille leiritoiminnan kehittämiskohteita, kuten markkinointi, sijainti, leirien hinta, leirien ajoitus- ja päättymisajankohdat sekä vanhojen asiakkaiden sitouttaminen toimintaan.

Opinnäytetyön pohjalta tilaajalle laadittiin ehdotuksia leiritoiminnan kehittämiseksi. Kehittämisehdotukset huomioidaan tulevaisuudessa Lastenliiton leirejä suunniteltaessa.

Asiasanat: leirit, Lastenliitto, merkitys

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, Bachelor's Degree

Author: Linda Helanen & Pinja Öman
Title: The meaning of camp for children and their families
Number of Pages: 35 and 4 attachment pages
Supervisor(s): Tiina Heimo
Commissioned by: Lastenliitto ry

The purpose of this thesis was to study the impact of the camp activities of the children's organization Lastenliitto ry on children and their guardians, as well as to consider how the organization's activities could be made even more meaningful to families.

The thesis was commissioned by Lastenliitto ry. They specialize in organizing clubs, camps and other activities for children and their families all over Finland. One of the organization's most important principles is that every child should have the opportunity to have a hobby. Lastenliitto has four main values: to be fair, encouraging, caring and child-oriented.

The knowledge base of this thesis consists of key concepts, a description of different camp formats, explanation of the need for camps and examination of the impact of Coronavirus on camp activities.

This thesis is a qualitative study. Interviews and surveys were employed as research methods. Due to the Covid-19 pandemic, interviews were conducted by e-mail and the survey was created on Webropol.

The five interviews raised good ideas for making camp activities more meaningful. The main issues were marketing, location, prices, the timing of the camps, and the commitment of customers to return.

Based on our findings, we compiled a summary of the emerging needs so that anyone planning camp activities in Lastenliitto can take them into account. This guidance was submitted to the organization as a tool for planning camp activities.

Keywords: Camps, meaning / impact, Lastenliitto

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	LASTENLIITTO RY	7
3	TIETOPERUSTA.....	9
	3.1 Käsitteitä	9
	3.2 Erilaiset leirit.....	11
	3.3 Leirien tarve	13
	3.4 Koronan vaikutus	14
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT.....	16
	4.1 Haastattelut	16
	4.2 Kysely	18
5	TULOKSET JA ANALYSOINTI.....	22
	5.1 Lapsille onnistumisen kokemuksia leiritoiminnasta.....	24
	5.2 Leirien aloitusajankohdalla iso merkitys vanhemmille	25
	5.3 Leireille on tarvetta	25
	5.4 Leirinohjaajat kokevat leiritoiminnalla olevan merkitystä lapsille.....	25
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	28
	6.1 Leirin merkitys.....	28
	6.2 Leiritoiminnan kehittäminen.....	29
	6.3 Lopuksi	30
	LÄHTEET	32
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Nuorten kasvava yksinäisyys ja syrjäytymisvaara ovat todellisuutta liian monessa perheessä nykyisin (Suomen leirikouluyhdistys 2022). Työn tilaajan eli Lastenliitto ry:n kanssa yhdessä pohdimme opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiä ja sitä, miten Lastenliiton leirit voisivat vastata tähän lapsia, nuoria ja heidän huoltajiaan koskevaan haasteeseen.

Koronavuodet lisäsivät halukkuutta ja tarvetta päästä samanikäisten kanssa yhdessä viettämään lomaa ja tekemään mielenkiintoisia asioita. Koronan jatkuessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota terveysturvallisuuteen ja pyritään näin edesauttamaan onnistunutta leiriä. (Kaipainen & Heikkonen 2021.)

Lastenliiton leiritoiminta kattaa tällä hetkellä päivä- ja yöleirejä, jotka ovat pääsääntöisesti suunnattu 7–12-vuotiaille lapsille. Leirien kesto on noin 3–5 päivää ja niiden teemat sekä sisällöt vaihtuvat paikkakunnittain. Työharjoittelussa Lastenliitolla pääsin mukaan suunnittelemaan ja ohjaamaan leirejä alle 12-vuotiaille lapsille koulujen loma-aikoina. Leirien suunnittelussa nousi esiin kysymys siitä, miten nykyisellään leiritoiminta tavoittaa kohderyhmänsä ja mikä merkitys leiritoiminnalla on osallistujille. Yhdessä muiden työntekijöiden kanssa kävimme läpi palautteita menneistä leireistä, ja niistä selvisi se, että leireille on tarvetta, mutta leirien merkitys lapsille ja heidän huoltajilleen ei noussut esiin. Tahdoimme lähteä tutkimaan leiritoiminnan merkitystä ja merkityksen kehittämistä seuraavia leirejä varten.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat: 1. Mikä on Lastenliiton leiritoiminnan merkitys lapsille ja heidän perheilleen? ja 2. Miten leiritoimintaa voisi kehittää? Tarkoituksena on selvittää, miten leiritoiminta vastaa tällä hetkellä perheiden tarpeisiin, ja miten leiritoimintaa tulisi kehittää.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tilaajalle kehitysehdotuspaketti, joka vastaa tilaajan esittämiin kysymyksiin leiritoiminnan merkityksellisyydestä ja jonka avulla tilaaja voi lähteä kehittämään leiritoimintaa eri puolilla Suomea.

Kehittämistyötä tehdessä otimme huomioon myös muut leirien parissa toimivat toimijat. Leiritoiminnalla on pitkä historia Suomessa, ja se koskettaa suurta osaa väestöstä. Leirien tarvetta tutkiessa huomioimme sen, miten yhteiskunta näkee leiritoiminnan tarpeellisuuden ja miten

leiritoimintaa tehdään kolmannen sektorin lisäksi opetushallituksen alaisena ja kunnallisella puolella.

Leiritoiminnan merkitystä tutkittiin tätä opinnäytetyötä varten haastatteluilla, Webropol-kyselyllä sekä tutkimalla leiritoiminnan historiaa ja tarvetta leiritoiminnalle yhteiskunnan silmin. Aineistoa analysoitiin vertaamalla haastattelusta ja kyselystä saatuja vastauksia keskenään. Tietoperusta koostuu opinnäytetyön keskeisimmistä käsitteistä, erilaisia leirejä tutkivasta kappaleesta, jossa vertasimme eri toimijoiden järjestämiä leirejä, leirien tarpeesta kertovasta kappaleesta, jossa pohditaan leiritoiminnan tarvetta sekä koronanvaikutuksesta kertovasta kappaleesta.

2 LASTENLIITTO RY

Tilaaaja Lastenliitto ry on valtakunnallinen järjestö, joka järjestää erityisesti kerho- ja leiritointia eri-ikäisille lapsille ja lapsiperheille ympäri Suomen. Lastenliitto järjestää myös erilaisia tapahtumia sekä koulutusta. Lastenliitto on ollut toiminnassa jo vuodesta 1972 ja järjestö aloitti toimintansa käyttäen nimeä Kansallinen Koululaisliitto-Minit. Nimi Kansallinen Lastenliitto ry oli käytössä vuodesta 2008, kunnes nimi muuttui pelkäksi Lastenliitoksi vuonna 2020. Järjestön päätoimintamuotona on kerhot ja leirit, mutta usealla paikkakunnalla järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä tapahtumia ja koulutustoimintaa. Lastenliiton toiminnassa on mukana ohjaajina palkattuja ammattilaisia, uraansa aloittelevia opiskelijoita, sekä nuoria vapaaehtoisia. Keskusjärjestön toimintaan saadaan vuosittain tukea opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja lisäksi alue- ja paikallisyhdistykset saavat muita rahoituksia. Vaikka Lastenliitto on Kokoomuksen läheisjärjestö, ei se ole puoleen jäsen, vaan se on oma itsenäinen organisaatio, jonka toiminnassa Kokoomusta ei näy. (Lastenliitto 2022.)

Organisaatio koostuu kolmesta tasosta, joista ensimmäinen on liittohallitus ja liiton keskustointi, toinen on piirijärjestöt ja kolmas on paikallis- ja aluejärjestöt. Liittokokous käyttää korkeinta päätäntävaltaa ja valitsee joka toinen vuosi liittohallituksen. Keskusjärjestö vastaa valtakunnallisesta toiminnasta ja paikalliset ja aluejärjestöt toteuttavat omilla paikkakunnillaan toimintaa. (mt.)

Lastenliiton perusarvot ovat reilu, lapsilähtöinen, rohkaiseva ja välittävä. Näihin sisältyvät terveet elämäntavat aktiivisena kansalaisena sekä itsetunnon vahvistaminen. Toiminnassa opastetaan hyvään käytökseen ja osallistuvaan luovuuteen. Lisäksi painotetaan yhteistyökykyisyyden, vastuun, kestävän kehityksen sekä kansainvälisen vastuun merkitystä. Tavoitteena on, että toimintaan on helppo osallistua ja Lastenliitto on lähellä perheitä ympäri Suomen. (mt.)

Lastenliitto tarjoaa mukavaa leiritoimintaa, jossa näkyy tekemisen riemu, yhdessä tekemisen hauskuus, paljon erilaisia kokemuksia sekä uusia ystäviä. Lastenliiton leirit ovat sekä yö- että päiväleirejä ja niitä järjestetään ympäri Suomea. Leirien kesto on yleisesti ottaen muutamasta päivästä viiteen päivään, ja niitä järjestetään erityisesti koululaisten loma-aikoina. (mt.)

Suurin osa leireistä järjestetään kesällä ja jokaisella leirillä on jokin oma kantava teema, mikä näkyy leirin ohjelmassa. Näitä teemoja ovat esimerkiksi liikunta, luonto sekä käsityöt, mutta

teemat vaihtelevat aika-ajoin kysynnän mukaan. Ohjaajina leireillä toimivat palkatut ammattiohjaajat, jotka suunnittelevat leirit sekä toteuttavat ne. Välillä leireillä näkyy myös apuohjaajia, jotka ovat esimerkiksi eri koulutuksen välityksellä tulleita tai nuoria kesätyöntekijöitä. Ohjaajien määrä mukautuu siitä, kuinka paljon lapsia leirillä on. Leirit järjestetään monesti esimerkiksi kouluissa, nuorisotiloilla tai luonnon helmassa teltoissa. (mt.)

3 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyön tietoperusta muodostuu käsitteestä merkitys, joka on ymmärrys jokaisen oman elämän arvokkuudesta ja ainutlaatuisuudesta. Merkitys sanana kuvaa myös sitä, miten joku tai jokin asia täyttää ihmisen tarpeen. Tässä opinnäytetyössä pohditaan, miten leiritoiminta täyttää osallistujan tarpeet ja mitä merkitystä leiritoiminnalla on juuri hänelle. Matalan kynnyksen toiminta puolestaan tarkoittaa toiminnan saavutettavuutta kaikille. Osallisuuden tarkoitus on ehkäistä syrjäytymistä ja aktiivisen osallistamisen tavoitteena on tehdä osallistamisesta mahdollista olla toiminnassa mukana.

Vapaaehtoistyöstä ei makseta osallistujille palkkaa, ja he ovat mukana omasta halustaan ja innostuksesta työhön ja toimintaan. Yleensä vapaaehtoistyötä tekeville paras palkka on se, että voivat olla avuksi ja hyödyksi toimintansa kautta. Leiritoiminta on taas osin ohjattua toimintaa ihmisten parissa, sekä lisäksi sen kautta on mahdollisuus osallistua oma-aloitteeseen toimintaan ja saavuttamaan itsenäistymistä ja omaa kasvua.

3.1 Käsitteitä

Ensimmäinen käsite, jonka avaamme, on **merkitys**. Se saatetaan sekoittaa termiin *tarkoitus*. Opinnäytetyössä käytämme sanaa **merkitys**, kun pohdimme leiritoiminnan tärkeyttä osallistujille ja tutkimme leirien tuomaa lisäarvoa perheille. Merkitys sanana voi tarkoittaa arvoa tai tärkeyttä. (Kotimaisten kielten keskus 2022.)

Toinen merkittävä käsite on **matalan kynnyksen toiminta**. Se tarkoittaa sitä, että pyritään saavuttamaan kaikenlaisia asiakkaita niin, että jokaisen olisi mahdollisimman helppoa hakeutua toimintaan. Tämä on tehty siten, että asiakkaalta ei juuri vaadita esimerkiksi kalliita maksuja toimintaan liittymiseksi tai vaadita jäsenyyspakkoa. Matalan kynnyksen toiminta voitaisiin määritellä niin, että niihin osallistumiseen on matalampi kynnys normaaleihin toimintoihin verrattuna ja asiakkaalta vaadittavia edellytyksiä on laskettu. Haasteita toimintaan voi tuoda esimerkiksi maksut, sijainti sekä tapahtuma-ajankohdat. (Leemann & Hämäläinen 2015.)

Aiheeseemme liittyvät myös käsitteet **osallisuus** ja **osallistaminen**. Osallisuus käsitteenä on soveltuva moneenkin eri tilanteeseen ja tarkoitukseen ja sen tavoitteena on integroida sekä ehkäistä syrjäytymistä. Se tarkoittaa mukana olemista esimerkiksi jossakin sosiaalisessa tapahtumassa. Osallisuus on usein omatoimista, mutta joskus siihen voidaan rohkaista jonkun muun

toimijan puolesta. (Siisiäinen 2015.) Osallisuutta voidaan yrittää edesauttaa esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuuksia vaikuttaa asioihin, tarjoamalla oikeanlaista tukea sekä varmistamalla osallisuutta edistävät puitteet (THL 2019).

Osallistaminen on aktivoivaa toimintaa, jonka tavoitteena on tehdä osallistumisesta mahdollista niin, että toiminnassa ollaan aidosti mukana. Se antaa tietoa ja vuorovaikutusta sekä innostaa. Ennen osallistamiseen ryhtymistä täytyy pohtia muutamia seikkoja, kuten mitä ja miksi osallistetaan, mitä halutaan saada aikaan, mitä keinoja aiotaan hyödyntää ja mitä prosessin aikana tapahtuu. (Fountainpark 2022.)

Toiseksi viimeisenä käsitteistä aiheessamme on **vapaaehtoistyö**. Se on toimintaa, johon ihmiset osallistuvat omasta vapaasta tahdostaan ja mistä ei saada palkkaa. Ihmiset tekevät vapaaehtoistyötä usein muista syistä, jotka voivat olla esimerkiksi halu auttaa ja tehdä hyvää muille ihmisille tai saada sitä kautta omaan elämään lisää sisältöä ja tekemistä. Vapaaehtoiset usein sanovatkin, että vapaaehtoistyö tuottaa merkittävää hyvänolon tunnetta. Vapaaehtoistyö voi olla esimerkiksi eri tapahtumien järjestelyissä auttamista tai harrastuskerhojen vetämistä. Kuka tahansa voi osallistua vapaaehtoistyöhön sukupuoleen, ikään tai yhteiskuntaluokkaan katso-matta ja toimintaa voi harjoittaa niin paljon kuin omat aikataulut antavat periksi. (Vapaaeh-toiseksi 2022.)

Viimeisenä käsitteenämme on **leiritoiminta**. Se on suurimmalta osin ohjattua toimintaa yhdessä muiden ihmisten kanssa. Leirit antavat mahdollisuuden myös oma-aloitteiseen toimintaan ja tilaa henkilön omaan kasvuun ja itsenäistymiseen. Leirillä ei ole äitiä mukana tekemässä välipalaa tai petaamassa sänkyä. Leiri voi olla myös paikka levolle ja tauolle. Leiri tarjoaa parhaimmillaan mahtavia elämyksiä ja kokemuksia erilaisten virikkeiden ansiosta mahdollisesti jopa uusissa ympäristöissä. Sosiaalisuus ja uudet tuttavuudet ovat iso osa leiritoimintaa, ja leirit ovat hyvä paikka luoda uusia ystävyys-suhteita. Leireillä voi myös kehittää omia taitojaan ja löytää itsestään uusia kykyjä esimerkiksi selviytymään luonnossa. (Ketola 2002, 48–51.)

Leiri-sana on historian saatossa muuttanut merkitystä kurjuudesta vanki- ja työleireistä aina valistukseen ja edistykseen, joita on saanut urheilu-, rippi ja koulutusleireillä. Nykyisin leiri on merkinnyt virkistystä ja rentouttavaa lomaa kesä, nuoriso-, ja partiroleireillä. Tavallisesti leiri-toimintaa varten varataan erillinen toimintapaikka (mt, 49). Toisaalta leiri on määritelty normaaleista poikkeavissa olosuhteissa väliaikaisesti asumista ja se on yksi lapsi- ja varhaisnuo-

riso- ja nuorisotyön tehokkaimmista kasvatustietomenetelmistä. Yhteistä näille leireille on irrottaminen arkipäivän ympäristöstä ja olosuhteista. (Kinanen 1997, 204.) Alla olevassa kuviossa ilmenee tietoperustan keskeisimmät käsitteet.

Kuvio 1. Tietoperustan keskeisimmät käsitteet.

3.2 Erilaiset leirit

Leirejä on niin paljon erilaisia kuin jaksaa vain keksiä. On esimerkiksi päiväleirejä, yöleirejä, rippileirejä, leirikouluja ja perheleirejä. Kaikissa eri leiritoiminnoissa on kuitenkin yhdistäviä tekijöitä. Näitä on esimerkiksi yhteen kokoontuminen, tilaisuus tehdä ja toimia pienissä ryhmissä ollen osana isompaa leirikokonaisuutta, edullisuus sekä osallistujille että järjestäjille, järjestetty toiminta sekä vapaa-aika ja tilaisuus keskittyä tiettyyn aiheeseen (leirin teema). Leiri on mainio paikka lapsen omaan kasvuun ja kehitykseen sekä paikka oppia toimimaan itsenäisesti. Leirillä lapsen täytyy itse huolehtia esimerkiksi hygieniastaan, kun huoltajat eivät ole paikan päällä muistuttamassa. (Ketola 2002, 20.)

Erityisesti Lastenliiton leireillä ja kerhoissa toteutetaan ns. teematoimintaa, mikä tarkoittaa jonkin tietyn aiheen ympärille kasattua mukavaa tekemistä ja touhuamista. Näitä teemoja on Lastenliitolla hyvin erilaisia laidasta laitaan, kuten esimerkiksi liikunta, taiteet ja jopa velhot. Leiritoiminta poikkeaa leirikouluista siten, että leireillä ei opiskella kuten leirikouluissa, vaan lapset pääsevät leikkimään ja liikkumaan leirin teeman ympärillä. Esimerkkinä luontoleireillä askarrellaan käyttäen apuna luonnon materiaaleja ja liikuntaleireillä pääsee tutustumaan uusiin liikuntalajeihin. (Lastenliitto 2022.)

Leirien ohjaajat ja lapset tekevät leiritoiminnasta aina yksilöllisen kokemuksen ja jokainen leiri on ainutlaatuinen. Päivät koostuvat aina ohjaajien pitämistä ohjatuista leiritoiminta hetkistä, mutta myös vapaasta leikistä. Leirit aloitetaan aina toisiinsa tutustumalla ja tärkeä prioriteetti on ryhmäytyminen. (mt.)

Leiritoiminnan järjestämiseen osallistuessamme huomasimme, miten leiritoimintaa voidaan järjestää monien eri tahojen kautta. Näitä eri järjestäjien leirejä voivat olla esimerkiksi seurakunnan leirit, kolmannen sektorin leirit sekä opetushallituksen järjestämät leirit. Idea kaikissa leiritoiminnan muodoissa järjestäjästä riippumatta on sama: mukavaa yhteisöllistä toimintaa lapsen ehdoilla, uutta oppien. Lisäksi yhtenä tärkeänä tavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy sekä tavoite rohkaista heitä solmimaan uusia sosiaalisia suhteita ja osallistumaan yhteiseen tekemiseen. Kun lapsi tai nuori huomaa, että hän pärjää, se auttaa rakentamaan myönteistä minäkuvaa ja tervettä itsetuntoa.

Seurakunnan leirit ja retket ovat suosittuja ja niitä toteutetaan myös yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Joka vuosi järjestetään noin 4000 eri seurakuntien leiriä, sekä tuhansia seurakuntien partiolippukuntien leirejä. Seurakunnat järjestävät esimerkiksi lasten- ja nuortenleirejä, perheleirejä sekä isä-poikaleirejä (Evl 2022.)

Kolmannen sektorin leirit ovat jonkun kansalaisjärjestön tai vapaaehtoisen kansalaistoiminnan järjestämää leiritoimintaa. Kolmannen sektorin toimijoita ovat esimerkiksi yhdistykset, säätiöt ja osuuskunnat. Tunnuspiirteitä ovat ryhmien sosiaaliset tavoitteet sekä voittoa tavoittelematon talous. Kolmannen sektorin leirit toimivat yleisesti osallistujamaksujen ja lahjoitusten sekä avustusten avulla. (Konttinen 2022.) Aluehallintovirasto on yksi suurimmista tuenantajista, vuonna 2020 aluehallintovirasto jakoi 633 toimijalle avustuksia lasten harrastustoiminnan tukemiseen. Näillä avustuksilla tuettiin lasten ja nuorten koulujen loma-aikoihin sijoittuvaa päiväleiritoimintaa ympäri Suomen. (AVI 2022.)

Opetushallitus järjestää leirikouluja. Leirikoulutoiminta on hyvin samankaltaista toimintaa kuin muukin leiritoiminta, mutta suurimpana erona on se, kuka sen järjestää. (Opetushallitus 2022). Leirikoulutoimintaa järjestetään opetuksen ulkopuolella. Sitä järjestävät ja suunnittelevat koulu sekä perheet yhdessä. Leirikoulu on käsitteenä laaja, mutta se yhdistää aina opetuksen ja leirien tuoman vapaa-ajan. Leirikoululla työskentely on oppilaslähtöistä. (Suomen leirikouluyhdistys 2022.)

3.3 Leirien tarve

Nuorten syrjäytyminen on todellinen uhka niin yksilölle kuin yhteiskunnalle. Leirien avulla voimme yrittää ennaltaehkäistä nuoren jäämistä yksin ja osallistaa nuorta mukaan toimintaan. Leireillä on useita samaan ikäryhmään kuuluvia ja yhteisten mielenkiinnonkohteiden omaavia nuoria, joiden on helppo tutustua toisiinsa hauskan leiritoiminnan avulla, ja tätä kautta kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Leirien avulla nuori voi tehdä uusia tuttavuuksia kodin ja koulun ulkopuolelta. (mt.)

Huomasimme tutkimusta tehdessä, miten perheissä kesälomat ja muut loma-ajat saattavat tuottaa päänvaivaa. Huoltajien työajat pitäisi saada järjesteltyä lasten loma-aikoihin, eikä se ole aina mahdollista. Tähän leirit antavat oivan helpotuksen, kun vanhempi tietää, että lapsen voi viedä turvalliseen ja ohjattuun toimintaan siksi aikaa, kun itse on töissä. Leirit toimivatkin usein päivähoidon korvikkeena, ettei lapsen tarvitsisi viettää pitkiä päiviä yksin kotona, useamman viikon ajan. Leirit ovat upea tilaisuus lapsille kokea uusia asioita ja kerätä kokemuksia kodin ulkopuolella, turvallisten aikuisten ja kivojen kavereiden kesken.

Leirien tarvetta tutkiessa huomasimme myös, miten uuden perheenjäsenen tulo voi olla motiivina viedä lapsi leirille. Vanhemman lapsen ollessa leirillä, on vanhemmilla aikaa tutustua rauhassa uuteen perheenjäseneseen, ja heillä on mahdollisuus keskittyä vain ja ainoastaan vauvaan edes hetken ajan muuten hektisen arjen keskellä.

Monilla perheillä ei välttämättä ole tukiverkostoa, kuten esimerkiksi lasten isovanhempia, joiden luona lapset voisivat vieraila lomien aikana ja keneltä voisi saada apua lastenhoitoon. Näin ollen vanhempien oma ja/tai yhteinen laatu-aika kärsii. Vanhempien hyvinvointi heijastuu myös lapsiin, ja sen takia on tärkeää, että vanhemmillakin on aikaa levätä. (Lasten kesä ry 2017.)

3.4 Koronan vaikutus

Koronatilanne näkyy myös leiritoiminnassa ja koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi tulee noudattaa tarkkoja turvallisuusmääräyksiä: leireille tullaan vain täysin terveinä, on pidettävä riittävä turvaväli, noudatettava henkilömäärärajoituksia, vältettävä ylimääräisiä kontakteja, pestävä käsiä tarpeeksi usein, muistettava oikeaoppiset aivastusohjeet ja pintoja tulee desinfioida säännöllisesti. Näiden ohjeiden noudattaminen on tärkeää, jotta saadaan torjuttua taudin leviämistä. (THL 2021.)

Leirien aloittamista odottavat sekä lapset että aikuiset. Suomessa halukkuus osallistua leireille pitkän koronavuoden jälkeen oli niin kovaa, että vuoden 2021 kesäleireille oli enemmän kysyntää kuin tarjontaa. Toiminnanjohtaja Petro Pynnönen Luonto-Liiton Uudenmaan piiristä kertoo Ylen haastattelussa, ettei ole koko pitkän uransa aikana törmännyt vastaavanlaiseen tilanteeseen. (Kaipainen & Heikkonen 2021.)

Perheissä niin lapset kuin aikuisetkin kaipaavat uutta tekemistä kodin ulkopuolelta ja lapsille halutaan tarjota mukavia kokemuksia. Lapset ikävöivät omanikäisiä kavereita ja hauskaa tekemistä muidenkin kuin omien vanhempien kanssa. Samaan aikaan aikuiset saavat pitkästä ajasta oman ansaitun hengähdystaukonsa. (mt.)

Leirit toteutetaan pääsääntöisesti ulkona säiden salliessa, mikä on myös ideaalein tilanne koronan kannalta. Erikoinen maailmantilanne on myös luonut sen, että leiritoimintaa on kokeiltu järjestettävän myös etänä verkon kautta. Näin ollen lapsi voi osallistua toimintaan, vaikka sairastuvalta tai maaseudun mummolasta käsin. (mt.)

Monissa perheissä koronavuodet ovat olleet hyvinkin rankkoja. MLL:ään on näiden vuosien aikana otettu erityisen paljon yhteyttä lasten ja nuorten toimesta. Yleisin syy yhteydenottoihin on lasten ja nuorten yksinäisyys. Tatjana Pajamäki, MLL:n auttavien puhelinten päällikkö kertoo, kuinka lapset kokevat ulkopuolisuuden tunnetta. Jos lapsi tai nuori ei koe hyväksytyksi tulemisen tunnetta kaveriporukassaan, voi sillä olla vakavia seurauksia. (Tolppi 2022.)

Koronapandemian ajan vähäiset kontaktit muiden ihmisten parissa ovat tuoneet osittain sosiaalista ahdistusta lapsille ja nuorille. Tärkeintä Pajamäen mukaan olisi nyt pohtia, mistä lasten ja nuorten pahanolontunne johtuu. Mielenterveyttä tulisi tukea parantamalla niitä yhteisöjä, joissa

lapset ja nuoret ovat ja elävät. Tutkimustuloksiimme pohjautuen olemme Pajamäen kanssa samaa mieltä, ja myös me pidämme näitä hänen esille tuomiaan asioita tärkeinä. Lastenliiton leirit voisivat osaltaan helpottaa lasten ja nuorten pahaa oloa yhteisen kivan tekemisen kautta. (mt.)

Myös esimerkiksi perheneuvolat ovat pandemian vuoksi ruuhkautuneet monien muiden hyvinvointipalvelujen lisäksi. Rovaniemen perheneuvolan johtavan psykologin Marja Nuortimon mukaan tarve tuelle ja sen mahdollistamiselle on tällä hetkellä hyvin kova. Jonot voivat olla jopa monien kuukausien pituiset, jos tarve ei ole akuutti. Aikuisten tulee huolehtia myös omasta jaksamisestaan: jos vanhempien energiatasot eivät ole tarvittavat eikä jaksamista riitä lapsille, voivat lapset alkaa oireilla. Erityisesti pienten lasten vanhemmat tarvitsevat yhä enemmän aikaa keskusteluille ja vertaistukea arkeen esimerkiksi erilaisten vauvaharrastuksien kautta, kertoo Rovaniemen äitiys ja lastenneuvolanvastuu hoitaja Kaisa Riipi. (mt.)

Lastenliitolla kevät 2022 alkoi epävakaissa merkeissä, mitä tulee lasten harrastetoimintaan. Hallitukselta tuli suositus ainakin tammikuun loppuun saakka, että lasten harrastustoimintaa tulisi rajoittaa toistaiseksi. Tämä vaikutti myös alkuvuoden Lastenliiton kerho- ja harrastetoimintaan joka puolella Suomea. Näillä rajoitteilla tulee olemaan vaikutus lasten ja nuorten sosiaaliseen- ja terveydelliseen hyvinvointiin. Tämän vuoksi lasten harrastetoiminta tulisi jatkua mahdollisimman normaalina, tietenkin turvallisuus edellä, kirjoitetaan ajankohtaisissa asioissa Lastenliiton nettisivuilla. (Lastenliitto 2022.) Harrastetoiminnalla on hyvin suuri merkitys myös mielenterveysongelmien ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Aihetta on lähdetty viemään vielä selkeämmin ja kootusti vanhemmille ja etukäteen leiriohjaajat tutustuvat eri harrastuksiin. Mukava ja mieleinen harrastus lisää lapsen itsetuntoa ja hyvinvointia, sekä vahvistaa yhteiskäytävyyden tunnetta. (mt.)

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Tässä luvussa kerromme käyttämistämme tutkimusmenetelmistä. Yhtenä menetelmänä käytimme strukturoitua haastattelua. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset lähetettiin sähköpostitse ja vastaajat saivat selkeän kysymyslistan. Haastattelukysymykset olivat erilaiset, riippuen kohderyhmästä. Haastattelu on joustava tutkimusmenetelmä, jossa haastateltava voi ilmaista itseään. Haastattelun haasteena on löytää haastateltavat ja sopia haastattelujen ajankohdat. Toisena menetelmänä käytimme Webropol-kyselyä. Kyselytutkimuksen avulla saimme kerättyä tietoa tutkimukseen osallistujilta. Webropol kyselyn laatimisen jälkeen se lähetettiin Lastenliiton kesä- ja talvileireille ympäri Suomen. Webropolin käyttöä tutki sen helppokäyttöisyys tiedonkeruuseen, analysointiin ja raportointiin.

4.1 Haastattelut

Haastattelimme Lastenliiton leiritoiminnassa mukana olleita ohjaajia, leirin järjestäjää, josta käytämme nimitystä asiantuntija sekä leiriläisen huoltajaa. Näillä haastatteluilla halusimme saada selville mikä on ollut heidän tärkein syynsä osallistua Lastenliiton toimintaan ja mikä merkitys tällä toiminnalla on heille ollut. Haastattelun yksi suuri etu kyselyyn verrattuna on se, että silloin ollaan suorassa vuorovaikutuksessa vastaajan kanssa, ja haastattelu on myös tilanteena joustava ja kysymyksiä voi asettaa uuteen muotoon tarvittaessa. Haastattelu on hyvä tapa saada selville vastaajan mielipiteitä eri aiheista, vastauksia voi pyytää tarkentamaan ja lisäkysymyksiä pystyy esittämään tarpeen vaatiessa. Vaikka haastattelussa on etunsa, siinä myös haittansa. Haastattelu vie enemmän aikaa kyselijältä ja itse haastattelu tilanteen luominen turvaliseksi voi olla haastavaa. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 199–201.)

Meillä haastattelu valikoitui menetelmäksi tähän opinnäytetyöhön sen vuoksi, että koimme voivamme antaa vastaajalle enemmän vapauksia vastauksien syvyyden suhteen kuin kyselyssä. Haastatteluissa halusimme saada vastaajien tunteet ja ajatukset Lastenliiton leiritoiminnasta taltioitua kehittämistyötä varten, taas kun kyselyssä koimme saavamme enemmän tietopohjaisia vastauksia. Käytimme strukturoitua haastattelua menetelmänä, lähetimme kysymykset sähköpostilla ja annoimme vastaajille selkeän kysymyslistan, jossa kysymysten järjestys on ennalta määrätty. (mt, 203).

Haastattelukysymykset leirinkävijän huoltajalle:

1. Miksi valitsit Lastenliiton leirin?
2. Mitä merkitystä leirillä oli teidän perheeseen?
3. Millä tavoin leiritoimintaa voisi kehittää, että se palvelisi paremmin teidän perheen tarpeita?
4. Huomasitko, että leirillä olisi ollut positiivista vaikutusta lapsesi elämään?
5. Mikä on suurin tarpeenne perheenä leiritoiminnalle?
6. Koetko, että Lastenliiton leiritoiminta kohtaa perheenne tarpeet ja sillä on positiivinen merkitys teille?

Haastattelukysymykset leirinoajaajalle:

1. Koetko että työlläsi leiritoiminnassa olevan konkreettista merkitystä leiriläisille ja heidän perheilleen?
2. Mitä merkitystä koet, että leiritoiminnalla tulisi olla leiriläisille ja heidän perheilleen?
3. Oletko nähnyt konkreettisesti leiritoiminnan vaikuttaneen lapseen positiivisesti?
4. Miten lähtisit muokkaamaan leiritoimintaa yhä merkityksellisempään suuntaan?
5. Mitä merkitystä leiritoiminnalla ja sen järjestämisellä on sinulle?
6. Miksi olet mukana Lastenliiton toiminnassa?

Tutkimusmenetelmänä haastattelu on hyvin joustava vaihtoehto, jota voi mukauttaa eri tutkimustarkoituksiin. Haastatteluissa painotetaan, että haastateltava saa ilmaista itseään ja korostaa asioita, mitkä koskevat häntä. Haastattelun tekijän tulee kuvata ja havainnoida laajasti haastateltavan ajatuksia, tunteita, kokemuksia ja ymmärryksiä. Tavoitteena on syventää ja selventää saatavaa informaatiota. Haastattelu onkin yksi eniten käytetty tutkimusmenetelmä: sen avulla pystytään kokoamaan nopeasti ja vaivattomasti tietoa tutkittavasta aiheesta. (Oppariapu 2022.)

Haastattelun vaikeuksia on sen aikaa vievyys: pitää etsiä keitä haastatellaan, sopia kaikille osapuolille sopiva ajankohta, kirjata haastattelun tulokset ja lopuksi vielä analysoida vastaukset sekä siirtää ne isompaan kokonaisuuteen. Haastattelutilanne voi olla alkuun jännittävä, mutta joustavuus ja puolueettomuus auttavat uudessa tilanteessa. (mt.)

Haastattelumenetelmät voidaan jakaa viiteen eri kategoriaan: Ensimmäinen on strukturoitu haastattelu, joka tapahtuu ennakkoon tehdyn tarkan lomakkeen avulla, jossa kysymysten esit-

tämispaikkaa ei voida vaihtaa. Toinen kategoria on puolistrukturoitu haastattelu, jossa haastattelukysymykset on päätetty etukäteen, mutta niiden paikkaa voidaan vaihtaa halutessaan. Kolmas haastattelutapa on avoin haastattelu, jossa käytetään avoimia kysymyksiä. Neljäs tapa on ryhmähaastattelu, jossa haastatellaan samanaikaisesti noin 6–12 ihmistä. Viimeinen haastattelutapa on syvähaastattelu, mikä tarkoittaa luottamuksellista haastattelua jostakin aiheesta, kannustaen ja rohkaisten haastateltavaa puhumaan mahdollisimman avoimesti ja tarkasti. (mt.)

Jokainen haastattelu on omansalainen ja se tulee suunnitella huolellisesti ja siihen on valmistauttava perusteellisesti. Tähän vuorovaikutustilanteeseen vaikuttaa haastattelijan ilmeet, eleet ja käyttäytyminen ja siihen tarvitaan hyviä sosiaalisia taitoja. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 48–53.) Hyvä haastattelu koostuu hyvästä suunnittelusta ja pohjatyöstä, se on haastattelijan alulle laittama sekä ohjaama, haastattelija ylläpitää haastateltavan motivaatiota läpi haastattelun, haastattelija tietää oman roolinsa, sekä opettaa haastateltavalle omansa sekä haastateltava pystyy luottamaan siihen, että hänen sanojansa ei vääristellä ja hänen tietojaan käsitellään luottamuksellisesti. (mt., 43.)

Koronatilanteen takia haastattelu käytiin sähköpostitse tämän vuorovaikutteisen haastattelu-tuokion sijaan. Tämän takia puutteena näimme sen, että emme voineet lisäkysymysten avulla selventää, mitä joku jollakin asialla todellisuudessa tarkoitti ja mitä me kysymyksillämme huoltajilta haimme. Lisäksi huomasimme mielenkiintoisen seikan vastauksia lukiessamme: käsitteet ja asiat tarkoittivat eri asioita eri huoltajille. Esimerkiksi kysymys 4. Huomasitko, että leirillä olisi ollut positiivista vaikutusta lapsesi elämään? Positiivinen vaikutus oli jollekin huoltajalle sitä, että lapsi innostui saadessaan toimia ryhmässä. Toiselle huoltajalle positiivinen vaikutus olisi edellyttänyt jopa lähes extreme kokemusta.

4.2 Kysely

Lähetimme ympäri Suomen Webropol -kyselyn, jonka perusteella pyrimme selvittämään huoltajien syyt laittaa lapsi Lastenliiton leirille sekä samalla saada selville mitä voisimme vielä tehdä toisin, jotta leiritoiminta olisi merkityksellisempää sekä huoltajille että lapsille itselleen.

Kyselytutkimus on hyvä tapa kerätä ja tutkia tietoa ihmisten toiminnasta, heidän mielipiteistään sekä arvoistaan. Kyselytutkimuksessa vastaajalle annetaan lomake, jonka välityksellä vastaaja vastaa esitettyihin kysymyksiin itsenäisesti ilman haastattelijan apua. (Vehkalahti 2014, 11.)

Meitä kiinnosti vastaajiemme mielipiteet ja arvot sekä tarpeet, ja halusimmekin saada mahdollisimman kattavasti vastauksia eri puolilta Suomea sekä eri elämäntilanteissa olevilta vastaajilta. Kyselyyn vastasi pääasiassa Varsinais-Suomalaisia leirivanhempia, ja tämä olikin odotettavissa. Opinnäytetyön näkyvyys oli selkeästi suurempaa kirjoittajan itse pitämällä leireillä kuin muilla leireillä. Haastattelukysymysten avulla saimme vastaajilta heidän mielipiteensä ja tarpeensa leiritoiminnasta, sekä osalta jopa välähdyksen heidän arvoistaan. Näiltä osin pystymme pitämään haastattelutulosta onnistuneena, jopa vähäisestä osallistumisprosentista huolimatta.

Mielipiteiden ja arvojen tutkiminen on haastavaa ja siinä täytyykin ottaa monta eri asiaa huomioon. Kyselyn tekijä saattaa jäädä pohtimaan vastasiko tarpeeksi moni kysymyksiin, olivatko vastaukset tarpeeksi kattavia ja oliko kysymykset asetettu oikein. (mt., 12.) Kyselylomaketta käytettäessä mittausvälineenä on tärkeää muistaa, että kyselylomakkeen suunnittelu on tärkeää. Valmiita ja lähetettyä kyselylomaketta ei voi enää muokata ja kysymysten asetteluun sekä oikeiden asioiden kysymiseen kannattaa kiinnittää tarkkaa huomiota. (Vemt., 20.)

Opinnäytetyömme kyselylomake lähetettiin jo hyvissä ajoin vastaajille. Mielestämme oli tärkeää antaa mahdollisimman monelle leiriläiselle mahdollisuus vastaamiseen. Kyselyn saatekirjeessä mainitsimme, miten tärkeä jokainen vastaus on tämän opinnäytetyön kannalta, mutta myös leiritoiminnan kehittämisen ja heidän tarpeisiinsa vastaamisensa näkökulmasta. Kysely lähetettiin samassa viestissä Lastenliiton palautekyselyn kanssa, palautekyselyyn vastanneille tarjottiin pientä palkkiota. Merkittävyyskyselyyn eli tämän opinnäytetyön kehittämiseen liittyvän kyselyn vastaamisesta palkintoa tarjottiin myöhemmässä vaiheessa, ja sen avulla uusia vastauksia ei juurikaan saatu.

Kyselyn saatekirjeessä on tärkeää mainita vastauksien tärkeys ja merkitys tutkittavalle ja kehitettävälle aiheelle sekä vastaajalle itselleen. Lomaketta on myös tärkeä kokeilla itse, jotta näkee, miten se toimii ja onko vastauksille tarpeeksi tilaa. Lomakkeen tulisi näyttää helposti täytettävältä ja siinä on oltava tarpeeksi tilaa vastauksille. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara, 199.)

Haastattelimme ensin leirinkävijän huoltajaa liittyen heidän tyytyväisyyteensä Lastenliiton leirejä kohtaan. Tämän jälkeen haastattelimme neljää Lastenliiton työntekijää, jotka kaikki ohjaavat ja suunnittelevat leirejä. Kaikki haastattelut tehtiin sähköpostin välityksellä ja kaikki haastateltavat halusivat pysyä nimettöminä. Tämän vuoksi käytämme niihin osallistuneista seuraavia nimiä: haastateltava 1 on asiantuntija, haastateltava 2 leiriohjaaja, haastateltava 3 leiriohjaaja, haastateltava 4 leiriohjaaja ja haastateltava 5 leiriläisen huoltaja.

Kyselyssä esitetyt kysymykset huoltajille:

1. Onko Lastenliiton leiritoiminnalla ollut vaikutusta lapsesi hyvinvointiin?
2. Voit kertoa tässä Lastenliiton leiritoiminnan merkityksellisyydestä ja vaikuttavuudesta lapsen elämässä.
3. Onko Lastenliiton leiritoiminnalla ollut vaikutusta koko perheen hyvinvointiin?
4. Voit kertoa tässä Lastenliiton leiritoiminnan merkityksellisyydestä ja vaikuttavuudesta koko perheeseen.
5. Onko Lastenliiton leiritoiminta mielestäsi tavoitettavaa ja saavutettavaa? (esim. sijainti, viestintä, hinta, ajankohta)
6. Halutessasi voit kertoa tässä mielipiteesi Lastenliiton leiritoiminnan tavoitettavuudesta ja saavutettavuudesta.
7. Mitkä asiat vaikuttavat tarpeeseen osallistua leiritoimintaan?
8. Mitkä asiat vaikuttavat eniten leirivalintaanne?

Webropol-kysely menetelmänä

Opinnäytetyötä aloittaessa teimme Webropol-kyselyn, joka lähetettiin Lastenliiton kesä- ja talvileireille ympäri Suomen. Vastauksia saimme leirillä kävijöihin suhteutettuna vähän, mutta se oli odotettavissa. Leireiltä lähetettäviin jokavuotisiin palautekyselyihin verrattessa vastauksien määrä oli alhaisempi, mutta saimme niistä silti tärkeää tietoa leiriläisten ajatuksista leiritoiminnasta.

Webropol on kotimainen, pohjoismaiden laajimmin käytetty kysely- ja raportointityökalu. Helppokäyttöisyyttä tukee se, että peruskyselyn pystyy tekemään ilman tuotekoulutusta. Sen luvataan vastaavan vaativankin käyttäjän tulevaisuuden haasteisiin monipuolisuutensa ansiosta. Lisäksi se on erinomainen hinta-laatusuhteeltaan ja Webropoliin vastaa vuosittain yli 20 miljoonaa ihmistä. (Webropol 2022.)

Webropol -tutkimus- ja tiedonkeruuohjelman ominaisuuksista Heikkilä (2014) mainitsi positiiviseksi sen, ettei ohjelma vaadi kalliita asennuksia tai investointeja. Palvelu toimii verkon välityksellä ja kerää tietoa tekstiviestien, sähköpostin, mobiilipäätelaitteiden, intranetin, verkkolomakkeiden, paperilomakkeiden sekä puhelinhaastatteluiden avulla. Lisäksi ohjelmisto on

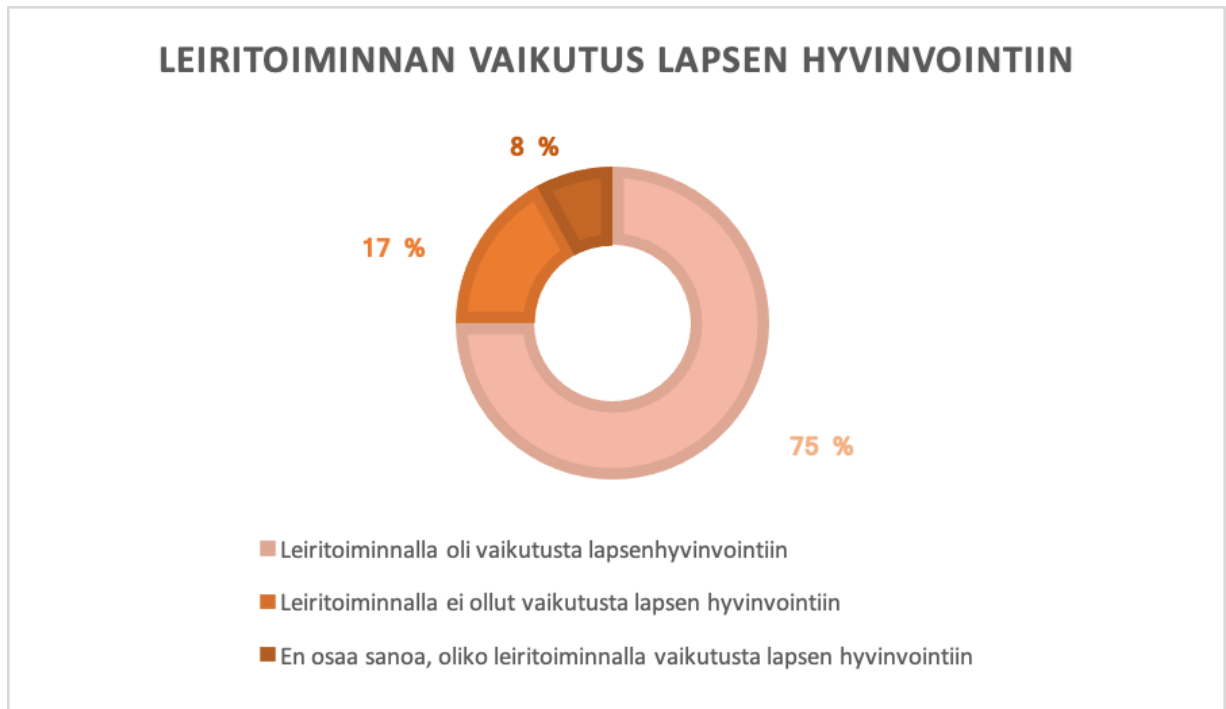
helppokäyttöinen tiedonkeruuseen, analysointiin ja raportointiin. Reaaliaikaiset tulokset ovat helposti siirrettävissä PowerPointiin, Wordiin, Exceliin sekä moniin tilasto-ohjelmiin. (mt.)

Myös Mäkinen (2011) käytti aineiston Webropolia keruumenetelmäksi, koska haluttiin saada tietoja mahdollisimman monen vastaajan kokemuksista ja ajatuksista. Kyselylomakkeella voidaan kerätä tietoa mm. arvoista, mielipiteistä ja asenteista. Toisaalta kyselyllä aineistoa keräten ei voida saada varmuutta siihen, kuinka vakavasti vastaajat suhtautuvat vastaamiseen. Lisäksi tietoa ei myöskään saada mahdollisista väärinymmärryksistä eli siitä onko kaikki kysymykset ymmärretty oikein. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 184, 186.) Mäkinen valitsi internet-pohjaisen kyselyn, koska useamman henkilön tavoittaminen on koettu käytännöllisemmäksi Webropolia käyttäen. (Mäkinen 2011, 23).

Lähetimme Webropol-kyselyn Lastenliiton leiritoimintaan 1.6–2021-30.2.2022 ajalla osallistuneille leiriläisten huoltajille. Kyselyyn vastasi 12 osallistujaa ja sen vuoksi kysymysten vastausprosentit jäivät harmillisen pieniksi. Kyselyn tarkoituksena oli saada tietoa leiriläisten huoltajilta siitä, millaista toimintaa he toivoisivat Lastenliiton järjestävän ja miten järjestön nykyinen toiminta täyttää heidän toiveensa.

5 TULOKSET JA ANALYSOINTI

Kyselyyn vastanneista 75 prosenttia oli sitä mieltä, että leiritoiminnalla oli ollut vaikutusta lapsen hyvinvointiin, 17 prosenttia vastanneista ei kokenut leiritoiminnalla olevan merkitystä lapsen hyvinvointiin ja 8 prosenttia vastanneista ei osannut sanoa. Seuraavassa kuviossa leiritoiminnan vaikutuksesta lapsen hyvinvointiin ympyrädiagrammina.

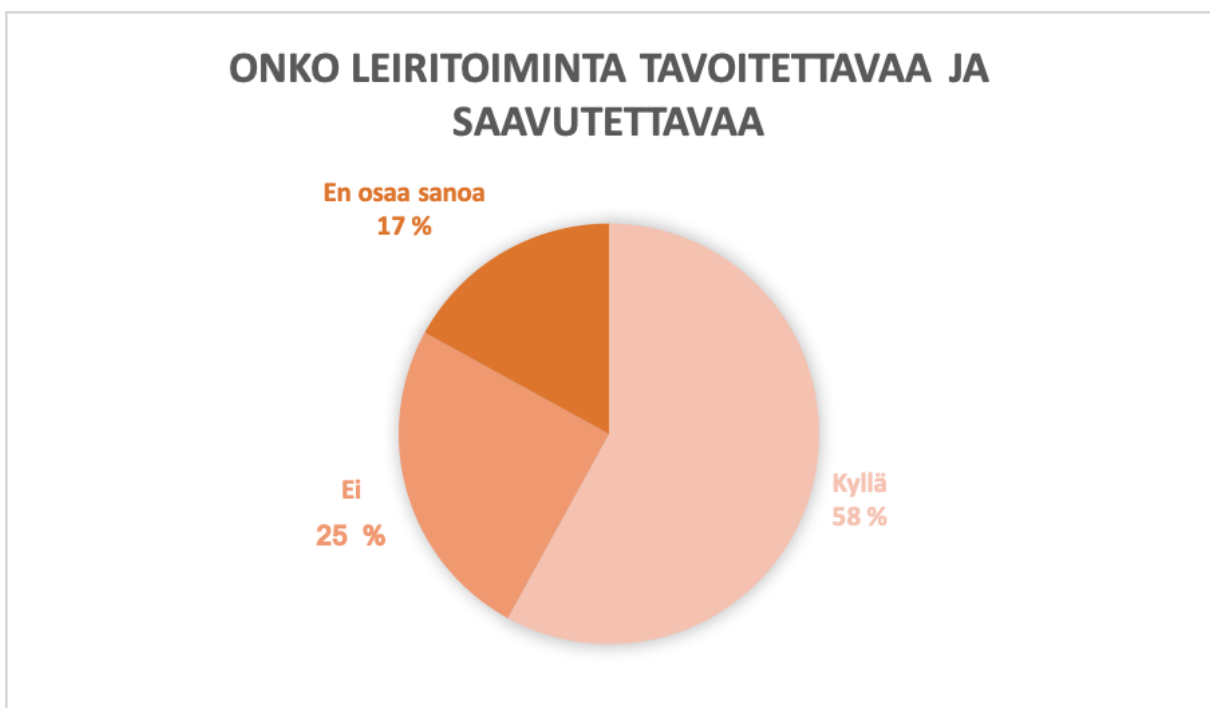
Kuvio 2. Kaavio leiritoiminnan vaikutuksesta lasten hyvinvointiin.

Toisena kysymyksenä kyselyssä oli kirjallinen kysymys, jossa pyydettiin kertomaan omin sanoin leiritoiminnan merkityksestä perheelle. Vastauksissa nousi esiin se, miten lapsen iloisuus ja innostus leiristä näkyi vielä leirin jälkeenkin. Osa vanhemmista koki positiivisena asian sen, että lapsi ei saanut käyttää pelikonsoleja leiripäivän aikana. Osalle se oli merkityksellistä, että lapsella oli sosiaalista ja aktiivista puuhaa koulujen loma-ajoilla. Esiin nousi myös se, miten nepsylapselle, oli todella tärkeää saada onnistunut leiriviikko, ja paikka missä harjoitella ja kehittää itsevarmuutta ja sosiaalisia taitoja. Nepsylapsella tarkoitetaan lasta, jolla on neuropsykiatrisia haasteita esimerkiksi ADHD, ADD, Touretten oireyhtymä tai autismikirjon häiriöitä (Näe nepsy 2022).

Esiin nousi myös se, miten leiritoiminnalla ei ole perheelle merkitystä, koska Lastenliiton toimintaa ei järjestetä heidän alueellaan ja siksi merkitystä ei ole. Tästä nouseekin esiin kysymys, että voisiko leiritoiminnan merkitystä lisätä, jos toimijoita olisi useammalla alueella, ja myös

pienemmät paikkakunnat saataisiin mukaan toiminnan piiriin. Olemme alustavasti keskustelleet Lastenliiton edustajien kanssa, miten asiaan saataisiin parannuksia.

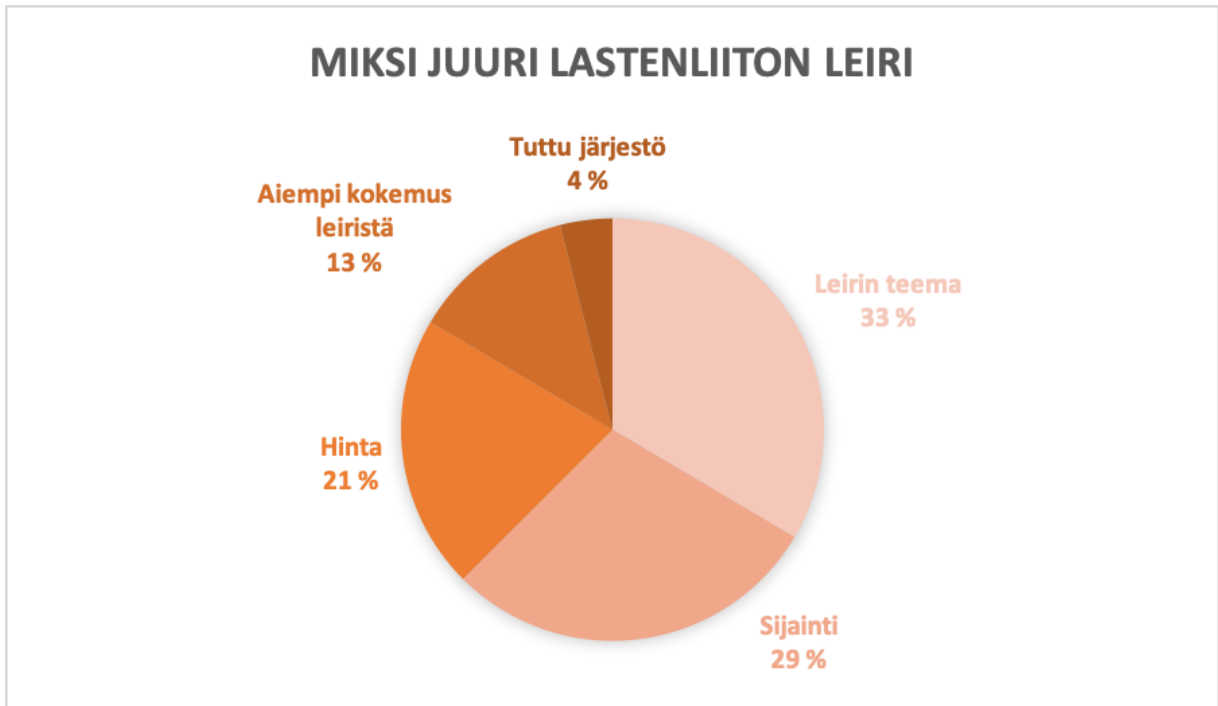
Yhtenä kysymyksenä vastanneilta kysyttiin kokevatko he leiritoiminnan tavoitettavaksi ja saavutettavaksi. Esimerkiksi oli annettu leirien hinta, paikka ja ajankohdat. Vastaajista 58 % oli sitä mieltä, että leirit olivat saavutettavia, 25 % prosenttia taas koki, että leirit eivät olleet, ja 17 % prosenttia ei osannut vastata kysymykseen. Alla ympyräkaavio kuvaamassa leiritoiminnan tavoitettavuutta ja saavutettavuutta.

Kuvio 3. Kaavio leiritoiminnan tavoitettavuudesta ja saavutettavuudesta.

Vastaajat saivat antaa kysymykseen myös kirjallisen vastauksen, ja sen perusteella osa koki leirit hintaviksi ja että informaatiota leireistä oli haastavaa löytää. Toisille taas leiri oli sopuhintainen sijaintiin verrattuna ja informaatio oli kattavaa, vaikka sen löytämiseksi piti tehdä työtä.

Kyselyllä haluttiin selvittää myös, miksi vastaajat olivat valinneet juuri Lastenliiton leirit. Suurimmaksi syyksi nousi leirien teemat. Vähiten vastaajille vaikutti se, että järjestö oli ennestään tuttu. Seuraavassa kuviossa olemme avanneet, miksi asiakkaat valitsivat juuri Lastenliiton leirin.

Kuvio 4. Kaavio siitä, miksi valita juuri Lastenliiton leiri.

5.1 Lapsille onnistumisen kokemuksia leiritoiminnasta

Haastateltava 5 kertoi, että heidän perheensä valitsi Lastenliiton leirin, koska sitä oli heille suositeltu. He kuuluivat, että leirille olisi turvallista päästää ensimmäistä kertaa yön yli lapsi, jolla on vilkkautta ja hankaluuksia keskittymisen kanssa. Lapsen näkökulmasta leirin teema kuulosti hauskalta, ja hän halusi ehdottomasti päästä mukaan. Leiri oli myös merkityksellinen koko perheelle: äidistä oli ihana huomata, miten hienoja kokemuksia hänen lapsensa sai kokea leirillä ollessaan. Hänestä oli myös hienoa se, että lapsi pärjäsi yön yli järjestettävällä leirillä hienosti ilman vanhempiaan sekä vieraassa ympäristössä uusien ihmisten ympäröimänä. Vaikka lapsella on ADHD, hän sai silti onnistumisen kokemuksia, mitkä ovat lapselle todella tärkeitä. Leirillä oli otettu huomioon lapsen tarve tuntea kuuluvansa mukaan porukkaan.

Leiri oli kokonaisuudessaan positiivinen kokemus lapsen elämässä, ja sillä oli hyviä vaikutuksia lapseen. Leiri oli lapsen omien sanojen mukaan koko kesän kohokohta, ja siitä puhuttiin vielä pitkälle syksyyn. Leirillä sai harjoitella itsenäistymistä pienin ja itselle sopivin askelin, ja uusien kaverisuhteiden solmiminen oli tärkeää haastateltavan lapselle.

5.2 Leirien aloitusajankohdalla iso merkitys vanhemmille

Vaikka leiri oli perheelle monellakin tapaa sopiva, saimme parannusehdotuksia leirien alkamisajankohtaan liittyen: monesti vanhemmat lähtevät itse aamulla töihin, ja lapsi pitäisi saada vietyä leirille ennen omien töiden alkamista. Tämä voi kuitenkin olla kinkkistä, koska suurin osa leireistä alkaa kesäisin aamulla klo 9.00, kun monien työpäivä on siinä kohtaa jo alkanut. Asiaa helpottaisi leirin aikaisempi aloitusaika, jotta vanhemmilla olisi hyvin aikaa tuoda lapsi leirille ennen töiden alkua. Asiaa on viety eteenpäin, ja parannusehdotuksia olisi esimerkiksi se, että lapset voisivat tulla ennen varsinaisen leirin alkua yhteiseen kokoontumiseen, jossa voisivat tutustua toisiinsa esimerkiksi aamupalaa syöden tai lautapelejä pelaten.

Vanhemmat olisivat myös valmiita maksamaan hieman enemmän, jotta heidän lapsensa voisi aloittaa leirin jo aikaisemmin aamulla. Haastateltava 5 kertoi myös, miten erityislapselle on tärkeää säilyttää rutiinit myös kesällä. Aamulla alkava toiminta tukisi ja valmistaisi lasta syksyllä kouluun palaamista ja arjen rutiineja varten.

5.3 Leireille on tarvetta

Suurin tarve leiritoiminnalle haastateltavan perheelle oli se, että he saivat perheenä hieman helpotusta arkeen ja lapsi sai uusia kokemuksia ja onnistumisen hetkiä. Erityislapsen perheenä heillä ei aina ole aikaa tasapuolisesti muille lapsille, mutta tämän leiriviikon aikana he ehtivät ottaa toiset lapset sekä perheen molemmat vanhemmat paremmin huomioon. Äidistä oli ihanaa, että lapsella on turvallinen paikka missä olla.

Haastateltavan 5 perhe koki, että Lastenliiton leiritoiminta kohtaa heidän perheensä tarpeet, ja että sillä on heille positiivinen merkitys. Leiriviikko toi heille paljon positiivista, mikä näkyy heidän arjessaan vieläkin. Lapsi sai itsevarmuutta harjoitella itsenäisyyttä ja vanhemmat saivat huomata, miten reipas heidän lapsensa jo onkaan.

5.4 Leirinohjaajat kokevat leiritoiminnalla olevan merkitystä lapsille

Haastateltava 2 kokee, että leiritoiminnalla voi olla ehdottomasti iso merkitys leiriläisten perheissä. Leirien aikana lapsi saa harjoitella itsenäisyyttä, uusia taitoja ja sosiaalisia taitojaan, taas kun lapsen muu perhe saa rauhassa tehdä itselle tärkeitä tehtäviä ja töitä tietäen, että lapsi on turvallisessa ympäristössä. Lapselle on myös tärkeä järjestää hauskaa vapaa-ajan puuhaa, ja koulujen loma-ajat ovat heille tärkeä tauko koulutyöstä. Vaikka leirien on tärkeä myös opettaa

uusia taitoja, ne ovat suurelta osin paikka missä lapsi saa uusia kokemuksia ja tilaa pitää hauskaa.

Leiritoiminnan merkitys näkyy juuri edellä mainituissa asioissa, ja niihin tulisi varmasti vielä enemmän kiinnittää huomiota. Lapsen kehitykselle ja kasvulle on tärkeää tukea näitä sosiaalisen tilanteiden oppimisen kokemuksia ja tilanteita sekä tarjota heille mahdollisuus kokea itsenäisyyttä turvallisessa ympäristössä.

Haastateltava 3 on nähnyt konkreettisesti leiritoiminnan vaikuttaneen lapsen positiivisesti. Yleensä leiriläisiltä tulee palautetta suoraan toiminnassa ja sen palautteen mukaan toimintaa myös kehitetään jatkuvasti. Leiriläisten ilon ja riemun oppimisesta ja uusien kavereiden saamisesta näkeminen on yksi suurimpia syitä, miksi haastateltava haluaa edelleen ohjata leirejä. Eri-tyislasten vanhemmille ja lapsille itselleen on haastateltavan mukaan todella tärkeää järjestää mukavaa ja osallistavaa tekemistä, mistä saa onnistumisen kokemuksia.

Haastateltava 1 kokee että, leiritoiminnan muokkaamisen olisi tärkeä lähteä siitä, että siitä saisi kehitettyä vielä matalamman kynnyksen toimintaa. Osallistujamaksujen alentaminen toisi leirit mahdolliseksi yhä useammalle. Tämä vaatisi sitä, että järjestö ja sen paikalliset yhdistykset saisivat enemmän avustuksia tai vapaaehtoisia ohjaajia töihin. Osalla Lastenliiton alueellisista toimijoista on sisarus alennus mahdollisuus leireissä, tämän kaltaisen toiminnan tuominen yleiseksi käytännöksi kaikille Lastenliiton toimijoille vaatii vielä työtä. Huoltajia voi myös neuvoa hakemaan rahallista avustusta osallistumismaksuihin. Lähtökohtana olisi avustusten saavutettavuuden helpottaminen huoltajille.

Haastateltava 4 mielestä ohjaajana hänelle tärkeintä on nähdä miten positiiviset kokemukset muokkaavat lasta yhä itsevarmemmaksi ja itsenäisemmäksi. Hän haluaa pystyä tuomaan onnistumisen kokemuksia ja osallisuuden tunnetta mahdollisimman monen perheen elämään. Leiritoiminnan merkitys ja tärkeys näkyy hänen mielestään jokapäiväisissä pienissä asioissa ja teoissa, joita lapset tekevät, kokevat ja oppivat leireillä. Leirien tuoma mahdollisuus erilaiseen oppimiseen ja näin antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden oppimiseen. Leirien hinnan hän kokee välillä todella haastavaksi, liian kalliit hinnat estävät joidenkin lasten osallistumisen leireille, taas kun hintojen lasku poistaa leiribudjetista suuren osuuden.

Haastateltava 2 tuli alun perin Lastenliitolle työharjoitteluun. Vaikka alkuun hän oli varma, että lasten kanssa työskentely ei ole ehkä hänelle se ominaisin työ, tämä työ ja sen monipuolisuus

veivät hänet mukanaan. Lastenliitolla pääsee tutustumaan todella moniin uusiin ihmisiin ja tekemään heille opettavaista ja hauskaa vapaa-ajan ohjelmaa. Hän näkee leirien merkityksen lapsille ja heidän perheilleen joka päivä työssään sekä vapaa-ajallaan perheen ja ystävien parissa. Leirien tarjoama mahdollisuus arjen irtiottoon, oppimiseen ja hauskanpitoon tulisikin turvata myös niille perheille, joilla ei itsellään ole mahdollisuutta näitä tarjota.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia, miten tämänhetkinen leiritoiminta tavoittaa ne lapsiperheet, joilla on tarvetta Lastenliiton leiritoiminnalle. Tilaaja halusi tietää, miten leiritoiminnan merkitystä voidaan kasvattaa. Suurimmat tiedot leiritoiminnan nykytilasta saimme kyselystä, jonka lähetimme leiriläisten vanhemmille. Vastauksia kyselyyn tuli 12 kappaletta, ja niiden pohjalta sekä haastatteluiden avulla saimme käsityksen nykytilanteesta ja siitä mitä toimenpiteitä tulisi tehdä toiminnan kehittämiseksi. Haastatteluun vastasi neljä Lastenliiton leirillä työskennellyttä henkilöä ja yksi leiriläisen huoltaja. Valloillaan olevan pandemian vuoksi haastattelut hoidettiin etänä sähköpostin välityksellä.

6.1 Leirin merkitys

Haastatteluiden ja kyselyiden vastauksia tutkimalla ja vertailemalla toisiinsa tulimme seuraaviin johtopäätöksiin liittyen leirien merkitykseen tällä hetkellä. Suurimmiksi kehityskohteiksi nousi seuraavat asiat: leirien **hinta**, leirien **sijainti**, **teemat**, leirien **alku- ja lopetusajankohdat**, **markkinointi** ja **näkyvyys** sekä toimintaan **sitoutuminen**.

Leiritoiminnan nykytilassa lapset ja heidän toiveensa otetaan hyvin huomioon toimintaa suunnitellessa. Leireillä on hyvä ilmapiiri, lapset saavat vapaasti kertoa toiveita päivien kulkuun ja tekemisten suhteen. Ohjaajat osaavat ottaa huomioon moninaiset leiriläiset, ja leireillä varmistetaan, että jokaisella lapsella on turvallinen ja hyvä olo Lastenliiton leireillä.

Leiriläisten vanhempien elämäntilanteet pyritään huomioimaan, lapsille annetaan turvallinen tila, jossa viettää aikaa vanhempien työskennellessä. Erityislusten vanhemmille mahdollistetaan tauko oman kiireisen arjen keskellä. Tieto siitä, että heidän lapsensa tarpeisiin vastataan ja että lapsi on turvallisessa tilassa, merkitsee paljon erityislusten vanhemmille. Kipupisteenä Lastenliiton leiritoiminnassa on sen **aikataulut**, leirit alkavat useasti vasta aamuyhdeksältä, jolloin osalla vanhemmista olisi jo omat työt alkanut. Tämä aiheuttaa sitä, että osa vanhemmista joutuu keksimään muita suunnitelmia lapsilleen lasten loma-aikoina. Osalle vastaajista myös leirien **sijainti** tuotti haasteita. Leirejä kaivattaisiin laajemmalle alueelle, ihan pieniinkin kuntiin. Leirikuljetukset lapsille kotoa leirille ja takaisin helpottaisi myös osaa perheistä ja antaisi heille mahdollisuuden osallistua leiritoimintaan. Leirien informaatiota pidetään osaltaan heikkona, ja näkyvyyteen kaivataan satsaamista. **Näkyvyys** ja **mainonta** olivat vastaajien mielestä vähäistä.

Mielipiteissä leirin **hinnoista** näkyi kyselyssä jakaantumista, osa piti leirien hintoja kilpailukykyisinä ja osa piti leiriä liian kalliina siihen verraten, että se kestää vaan viikon. Sitoutuminen Lastenliiton toimintaan koetaan tärkeäksi, mutta vastaajat kaipasivat vielä lisää syitä **sitoutua** Lastenliittoon ja jäseneksi liittymiseksi. Esiin nousi jäsenetuina mahdollisuudet alennuksiin toiminnassa ja yhteistyökumppanien tarjoamiin tarjouksiin. Leirien **sijainti** ja leirien **teemat** nousivat kyselyssä esiin suurimpina syinä osallistua leireille. Näihin siis kannattaa mielestämme jatkossakin kiinnittää huomiota.

Leirien ohjaajina ja suunnittelijoina toimivien haastatteluiden perusteella tuli selväksi, miten Lastenliiton hyvä työilmapiiri ja vaihtuvat ja monipuoliset työtehtävät sekä tunne siitä, että pääsee vaikuttamaan lasten arkeen ja hyvinvointiin ovat tärkeimmät syyt toimia Lastenliitossa. Leirien suunnittelussa halutaan ottaa mahdollisimman laajasti huomioon, se miten leiritoiminnalla saadaan aikaan positiivisia muutoksia lapsen arjessa ja miten toiminnassa mukana olo tarjoaa lapselle onnistumisen ja osallisuuden tunteita. Itse leiritoiminta koetaan hyvin merkitykselliseksi jo nykytilassakin, ja sen tarjoamat kokemukset ja oppimisen ja kehityksen hetket koetaan tärkeiksi lapsille.

6.2 Leiritoiminnan kehittäminen

Opinnäytetyön tuotoksena syntyi kehitysehdotuspaketti. Paketti sisältää kehitysideoita ja esiin nousseista tarpeita osallistujille, jotka jokainen Lastenliiton leirejä suunnitteleva voi ottaa jatkossa huomioon suunnittelutyössä. Kehitysehdotuspaketti löytyy tämän työn liitteistä, ja se toimitetaan myös Lastenliiton työntekijöille työkaluksi leirisuunnittelua varten. Haastatteluiden ja kyselyiden perusteella tulimme siihen tulokseen, että vaikka Lastenliiton toiminta on todella merkityksellistä ja lapsen kehitystä tukevaa, ei se vielä täytä kaikilta osa-alueilta tarpeita, jotka nousevat esiin osallistujien vanhempien toiveissa. Osalle vastaajista leiri toimi täydellisesti jo tällaisenaan, mutta laajemman asiakaskunnan toiveiden huomioiminen ja niihin vastaaminen vaatisi sen että, leirien rakennetta lähdetäisiin osasta leireistä muokkaamaan.

Haasteen luo se, että vaikka Lastenliitto toimii ympäri Suomen, ei jokaisessa kaupungissa tai kunnassa ole Lastenliiton paikallisyhdistystä. Leirien sijainnit määräytyvät sen mukaan, millä alueilla on Lastenliiton toimintaa ja mistä saa vuokrattua leiritiloja. Markkinointiin tulisi käyttää enemmän aikaa ja sitä tulisi tehdä näkyvämmiin. Osa vastaajista kertoi, että sattumalta löysi tiedon leireistä ja osa oli kuullut kaveriltaan. Leiritoiminnan näkyvyys koettiin yleisesti heikoksi, ja se onkin yksi kohta, jonka nostamme esiin kehitysideoissa.

6.3 Lopuksi

Opinnäytetyön kirjoittamisen aloitimme aiheen valinnan jälkeen. Aiheen valintaa helpotti tilaajan tarve juuri tällaiselle tutkimukselle. Aiheeseen perehdyimme lukemalla siihen liittyvään kirjallisuutta. Aineistonkeruun päätimme tehdä strukturoidulla haastattelulla ja Webropol-kyselyllä. Näistä saadut tulokset analysoimme vertailemalla saamaamme dataa keskenään ja sen perusteella loimme loppupäätelmät. Alla olevassa kuviossa opinnäytetyömme etenemisvaiheet.

Kuvio 5. Opinnäytetyön etenemisvaiheet.

Opinnäytetyömme etsi vastausta kysymyksiin “Mikä on Lastenliiton leiritoiminnan merkitys lapsille ja heidän perheilleen?” ja “Miten leiritoimintaa voisi kehittää?”. Saimme vastauksia kysymyksiimme haastatteluiden ja niiden analysoinnin avulla. Näiden perusteella kehityskohteiksi nousi leirien sijainti, markkinointi, leirien hinta, alkamis- ja loppumisajankohdat ja sitouttaminen Lastenliiton leiritoimintaan. Seuraavassa kuviossa kehittämistyömme tulokset jäseneltyinä.

Kuvio 6. Kehittämisehdotukset leiritoiminnan järjestämiseen

Kehittämistyön tuloksena loimme kehitysehdotuspaketin, jossa on avattuna ja jäsennehtynä ne asiat, mitkä tekisivät Lastenliiton toiminnasta vieläkin merkityksellisempää asiakkaalle.

Palautekyselyihin ehdotamme jatkossa kohtaa, jossa osallistujat pääsevät kertomaan omin sanoin mitä he leireiltä toivovat. Tällä tavoin leirien suunnittelussa voisi ottaa osallistujien tarpeet paremmin huomioon. Leirien tarvetta voisi jatkossa selvittää myös lisäämällä nettisivuille ehdotuslaatikon, jossa leirille osallistumista pohtivat voisivat jättää ehdotuksia leiriin liittyen. Näin Lastenliitto saisi jokaista leiriä suunnitellessa mahdollisten osallistujien ajankohtaiset tarpeet tietoonsa leirien suunnittelua varten.

Opinnäytetyö vastasi tilaajan tarpeisiin ja sitä tullaan käyttämään leiritoiminnan kehittämisessä. Aihe oli tilaajalle todella tärkeä, ja tilaaja mainitsikin palautteessaan, miten he aikovat jatkaa tutkimustyötä aiheen parissa, meidän tutkimiemme tietojen pohjalta. Opinnäytetyömme tilaaja, Lastenliitto ry kertoo, että leiritoiminnan merkitys on aiheena Lastenliitolle tärkeä ja sitä on haluttu tutkia tarkemmin. Heistä on ollut hienoa saada opiskelijoita tekemään kehittämistyötä aiheesta, jonka pohjalta he voivat pyrkiä kehittämään heidän toimintaansa merkityksellisempään suuntaan. Kehitysehdotuspaketti tulee Lastenliiton työntekijöiden käyttöön ympäri Suomen yhtenä leiritoiminnan suunnittelun työkaluna.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto. Avustukset: Elämyksiä kesäpäiviin ja talvikaudelle – ”avustusta lähes 100 000 lapsen ja nuoren harrastustoimintaa”. Viitattu 9.3.2022.

<https://aviavustukset.fi/tiedotteet/elamyksia-kesapaviin-ja-talvikaudelle-avustusta-lahes-100-000-lapsen-ja-nuoren-harrastustoimintaan/>

Evl. Artikkelit: ”Yhdessä tekemistä leirillä”. Viitattu 1.4.2022. <https://evl.fi/osallistu/antia-arken/leirit-ja-retket>

Fountainpark. Osallistaminen on taitolaji - Näin otat sen haltuun. Viitattu 21.3.2022. <https://www.fountainpark.fi/blogi/osallistaminen-on-taitolaji/>

Fountainpark. Osallistaminen for dummies - Mitä jokaisen tulisi tietää. Viitattu 21.3.2022. <https://www.fountainpark.fi/blogi/osallistaminen-for-dummies/>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/6.WEBROPOL/Webropol-kysely.pdf>

Hirsijärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki. Yliopistopaino.

Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Ikäinstituutti. Usein kysyttyä ”Mitä on vapaaehtoisuus”. Viitattu 21.3.2022. <https://www.vapaaehtoiseksi.fi/usein-kysyttya/>

Kaipainen, M. & Heikkonen, T 2021. Yle.fi. Perheet tarvitsevat nyt happea – lasten kesäleirien kysyntä räjähti, eivätkä kaikki mahdu mukaan: ”Tällaista ei ole tapahtunut koskaan urani aikana”. <https://yle.fi/uutiset/3-11971663>

Kansallinen Sivistysliitto ry. Järjestötoiminnan käsikirja ”Lastenliitto”. Viitattu 21.3.2022 <https://jarjestotoiminta.kansio.fi/kansallinen-lastenliitto/>

Ketola, Tapani 2002. Leirituuli: Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten Keskus Oy

Kinanen, J. 1997. Leirille. Teoksessa Luukkonen, L. (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: LK-kirjat

Konttinen, E. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali, Kolmas sektori. Viitattu 1.4.2022.

<http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>

Kotimaisten kielten keskus 2015. Kielitoimiston ohjepankki. Haku: ”merkitys”.

<http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/haku/merkitys/ohje/619>

Lastenliitto ry. Uutiset ”Kevät alkaa epävarmoissa tunnelmissa.” Viitattu: 10.1.2022.

<https://www.lastenliitto.fi/uutiset/kevat-alkaa-epavarmoissa-tunnelmissa/>

Lastenliitto ry. Uutiset. Lastenliiton puheenjohtaja: ”Lasten harrastustoiminnan rajoittamisella merkittävät vaikutukset lapsille ja perheille.” Viitattu 11.2.2022. <https://www.lastenliitto.fi/uutiset/lasten-harrastustoiminnan-rajoittamisella-merkittavat-vaikutukset/>

<https://www.lastenliitto.fi/uutiset/lasten-harrastustoiminnan-rajoittamisella-merkittavat-vaikutukset/>

Lastenliitto 2022. Tietoa Lastenliitosta ”Mikä Lastenliitto?” Viitattu 3.1.2022.

<https://www.lastenliitto.fi/mika-lastenliitto/>

Lastenliitto 2022. Mikä Lastenliitto? Leirit. Viitattu 25.3.2022.

<https://www.lastenliitto.fi/mika-lastenliitto/leirit/>

Lastenliitto. Leirit – Leirivanhemmat infopaketti. Viitattu 21.3.2022.

<https://www.lastenliitto.fi/helsinki/leirit/leirivanhemman-infopaketti/#teema-ja-mita-tehdään>

Lasten kesä ry 2017. Vaikutusselvitys 2016–2017. Lasten Kesä ry. Viitattu 21.3.2022.

<https://www.lastenkesa.fi/wp-content/uploads/2020/08/Vaikutusselvitys-2016-2017.pdf>

Leemann, L. & Hämäläinen, R.-M. (2015). Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavilla www.thl.fi/sokra.

Lehtinen, Esa 2020. Merkityksellisyys työssä - mitä se tarkoittaa ja miten sitä on mahdollista

lisätä? Konsultin jaarituksia. <http://esalehtinen.blogijanne.fi/2020/08/10/merkityksellisyys-tyossa-mita-se-tarkoittaa-ja-miten-sita-on-mahdollista-lisata/>

Mäkinen, M. 2011. Autismin kirjon henkilöiden seksuaalisuuden kohtaaminen. Opinnäytetyö.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25825/Mira_Makinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Nieminen, J 1999. Seikkailujen Suomi – eli johdatus nuorisotyön retki- ja leiritoiminnan historiaan. Teoksessa Suoranta, J (toim.) Nuorisotyöstä seikkailukasvatukseen. Professori Matti Telemäen juhlaKirja. Tampere: Yliopistopaino. 70-98.

Näe nepsy 2022. Näe neuropsykiatriset vaikeudet. Viitattu 13.4.2022

<https://naenepsy.fi/>

Opetushallitus. Koulun retket ja leirikoulut. Viitattu 21.3.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/koulun-retket-ja-leirikoulut>

Oppariapu. Apua opinnäytetyön kirjoittamiseen, Haastattelut. Viitattu 24.3.2022. <https://oppariapu.wordpress.com/menetelmat/haastattelut/>

Peda.net. Opintokäynnit, opintoretket ja leirikoulut UKK (malli paikallisista tarkennuksista). Viitattu 21.3.2022. <https://peda.net/opetussuunnitelma/rso/loppi-ops-2016/perusopetus/ol/15oekl/ptmtkkjatl/vpjmkytl/mtumpt>

Salo, P. Kasvatusta ja seikkailua yhteisöissä: Vielä kerran – yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta! Viitattu 21.3.2022.

Siisiäinen, Martti. 2014. Aspa.fi Artikkelit ”osallisuus ja osallistuminen”. <https://www.aspa.fi/tietoa-aspasta/ajankohtaista/osallisuus-ja-osallistuminen/>

Suomen leirikouluyhdistys. Mikä leirikoulu? Miksi lähteä? Viitattu 21.3.2022. <https://www.leirikoululahettilas.fi/fi/leirikoulu>

Suomen leirikouluyhdistys. Mikä leirikoulu? Leirikoulu yksilön, ryhmän ja yhteiskunnan kannalta. Viitattu 15.4.2022.

<https://www.leirikoululahettilas.fi/fi/leirikoulu/leirikoulu-yksilon-ryhman-ja-yhteiskunnan-kannalta>

Suoranta, J. 1999. Nuorisotyöstä seikkailukasvatukseen: professori Matti Telemäen juhlaKirja. Tampereen yliopiston julkaisujen myynti.

Suomen leirikouluyhdistys. Mikä leirikoulu? Leirikoulu yksilön, ryhmän ja yhteiskunnan kannalta. Viitattu 21.3.2022. <https://www.leirikoululahettilas.fi/fi/leirikoulu/leirikoulu-yksilon-ryhman-ja-yhteiskunnan-kannalta>

THL 2019. Hyvinvointi- ja terveyserot: Osallisuus. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys-erot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

THL. Lasten ja nuorten leiritoiminnassa noudatettava ohjeita koronavirustartuntojen ehkaisuksi. <https://thl.fi/fi/-/lasten-ja-nuorten-leiritoiminnassa-noudatettava-ohjeita-koronavirustartuntojen-ehkaisemiseksi>

Tolppi, A 2022. Yle.fi. Nyt puhuvat lapset: “Ei päässyt päiväkotiin, ei päässyt ulos, piti olla aivan yksin” - pitkittynyt korona-aika näkyy lasten kasvavana oireiluna. <https://yle.fi/uutiset/3-12311288>

Tunne ja mieli. Merkityksellisyys on sisäinen kokemus. Viitattu 21.3.2022. <https://www.tunnejamieli.fi/2019/01/14/frank-martela-merkityksellisyys-on-sisainen-kokemus/>

Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab.

Webropol. Kysely- ja raportointityökalu. Viitattu 25.3.2022. <https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/>

Haastattelut

Kaikki haastattelut tehnyt sähköpostihaastatteluna Pinja Öman

Haastattelu 1 Leirinjärjestäjä

Haastattelu 2 Leiriohjaaja

Haastattelu 3 Leiriohjaaja

Haastattelu 4 Leiriohjaaja

Haastattelu 5 Leiriläisen vanhempi

LIITTEET

Liite 1 Leiritoiminnan kehittämisen kohteet

LASTEN LIITTO

LEIRITOIMINNAN KEHITTÄMISEN KOHTEET

- Markkinointi ja näkyvyys
- Sijainti
- Leirien hinta
- Sitouttaminen toimintaan
- Leirien aloitus- ja päättymisajankohdat

Kehityskohteet leiritoiminnan merkityksen kasvattamiseksi teemoittain.

KEHITYSIDEAT

Markkinointi

Markkinoi oman kaupunkisi tapahtumapalstoilla ja ryhmissä

- Facebook
- Instagram
- Oman kaupungin tapahtumakalenteri
- Kauppojen ilmoitustaulut

Kouluvierailut ja yhteydenotto koulusihteereihin ja opinto-ohjaajiin

- Laita kyselyä oman alueesi alakouluihin markkinointikäynnistä
- Kouluta ohjaaja tai työntekijä tekemään markkinointikäyntejä
- Tee yhteinen materiaalipaketti markkinointikäyntejä varten

Sijainti

Tarkista, että leirin ohjeistuksissa on tarkka osoite ja selkeät ohjeet perille saapumiseen

- Kerro mahdollisesta kyydityksestä
- Ilmoita ennakkoon tiedot jolla saa yhteyden leirille saapumisesta vastaavaan henkilöön
- Ota huomioon eri kulkuneuvoilla kulkijat ohjeistuksessa

Vaikeakulkuihin leiripaikkaan, harkitse kyyditystä maksua vastaan

- Selvitä budjetti bussikuljetukselle sovitusta lähtöpaikasta leirille ja takaisin

KEHITYSIDEAT

Hinta

Tarkastele leirin budjettia ja pohdi voisitko tarjota jotain seuraavista vähävaraiselle osallistujalle

Alennus leirin osallistujamaksusta tai osamaksu

- Tarjoa mahdollisuutta hieman halvempaan leirikokemukseen tai jaa leirimaksu useampaan laskuun

Lyhyempi leirikokemus halvemmalla hinnalla

Sosiaalitoimen tai avustusjärjestöjen kanssa yhteistyönä myönnettävä leiristipendi

- Kysy apua leiristipendeihin oman alueesi sosiaalitoimelta tai avustusjärjestöiltä esimerkiksi:
  - Kokoomus
  - Hope ry
  - Pelastakaa lapset ry

Aloitus- ja päättymisajankohdat

Aikaisemman aloitusajankohdan tarjoaminen niille lapsille joilla on sille tarve

Tarjoa leiripakettia jossa on mahdollisuus aamupäiväkerhoon ennen leirin alkua

- Hinnoittele leiri niin, että pystyt palkkaamaan tarvittavan määrän aamupäiväohjaajia
- Järjestä leiri niin, että osa lapsista voi saapua jo ennen virallista aloittamisajankohtaa

Pyri järjestämään vähintään yksi leiri koulujen loma-aikoina

KEHITYSIDEAT LASTEN LIITTO

Sitouttaminen toimintaan

Nosta esiin alennuksia ja tarjouksia toiminnassa jatkaville

Huomioi perheiden toiveet ja tarpeet leirien aikana ja pyri vastaamaan niihin mahdollisimman hyvin

- Kerää palautetta jatkuvasti leirien osallistujilta ja heidän huoltajilta
- Kerro saamasi ehdotukset ja toiveet eteenpäin ja huolehdi omalta osaltasi että ne käydään läpi leirin järjestäjien kanssa

Muista kiittää ja antaa palautetta ohjaajille ja työntekijöille heidän työpanoksestaan

Tarjoa hyvälle työntekijöille mahdollisuus jatkaa toiminnassa leirien loma-aikoina, kerhoissa ja muissa tapahtumissa

